

FREEDOM OF INFORMATION PHILIPPINES

BICOLANO VERSION
ALBAY

www.foi.gov.ph
foi.pco@gmail.com | foi@pco.gov.ph
(02)733-1102 ; (02)733-8665

FOI Philippines

@foi_ph

Ano an EO No. 2?

An EO No. 2 o Executive Order Numero Dos an mas bistado sa apod FREEDOM OF INFORMATION (FOI) an pinirmahan ni Presidente Rodrigo Roa Duterte kan Hulyo 23, 2016. Ini an minaasigurar kan derechos nin lambang saro basado sa satuyang Konstitusyon unong sa pagkua nin mga informasyones mapadapit sa kamugtakan nin panggogovernar pampubliko.

An Orden Ehekutibong ini an minasakop sa gabos na mga oficina de gobierno sa irarom kan Ehekutibong sanga kan gobierno nyato, kasabay man digdi an mga kontroladong korporasyon na pagsadiri kan gobierno (GOCCs) asin mga universidades y colegios (SUCs) na pagrugaring kan estado. Minasirbe ining mandato para sa mga servidor kan mga departamentos, ahencias asin mga subsidiariong oficina de gobierno na magtao kan mga datus o informasyones na hinahagad kan publiko o siisay man na persona hale sa mga oficina de gobiernong ini, kasabay an mga datus na pampubliko, contrata siring man an mga transaksyones sa gobierno afuera sa mga sensitibong informasyones na pwedeng makaafectar sa seguridad pangnasyunal kan nasyon.

Ano an FOI?

An FOI an sarong importanteng paagi o mecanismo na mapromoter o mabalangibog nin “Transparency” o lantad na proseso nin pag administrar kan gobyerno. Sa paagi kan FOI, an mga namamanwaan an tinatawan nin kakusgan na makaguno/makakua nin kopya nin mga dokumentos o datus na kaipuhan sa arin man na oficina de gobierno sa paagi nin oficial na komunikasyon, afuera na sana sa mga sensitibo asin labi ka-iportanteng mga datus may kinaaraman sa seguridad kan Nasyon.

An FOI an minakuntribuer sa padagos na pagpaluwas kan mga informasyones kun saen an mga ahencia nin gobierno an obligado na epublicar an mga informasyones sa ngaran kan espiritu nin lantad asin abiertong servicio kan gobierno sa gabos na oras.

Sa FOI, tinutungkusan an elemento nin marhay na pang-gogobierno ni Presidente Rodrigo Roa Duterte kasabay an pag areglar nin mga reforma asin inisyatibo na makakabusol sa mas pang pinakusog na lantad o bukas, may paninimbagan asin nagpapartisipar na namamanwaan sa lado nin panggogobierno.

Siisay an pwede makinabang sa FOI?

Sa irarom kan FOI EO, an siisay man na namamanwaan na Filipino an pwede makinabang asin maging beneficiario kan FOI. Com policia o reglamento nin pagpapatotoo, kaipuhan sana na magpresentar an siisay man nin mga validong pagkakabistohan o l arog kan pasaporte, lisencia nin pagmamaneho, SSS, ID sa pag orar como votante, o voters ID sa pagsumiter nin FOI request o kahagadan.

An FOI request o kahagadan an pwede magibo sa arin man na oficina de gobierno sa lindong kan oficina de ehekutibo, kaibang na padagos an mga ahencia asin oficina de gobierno na pangnasyunal y mga subsidiariong departamento, siring man an mg instrumentalidad de gobierno asin mga korporasyon na pampubliko na kontrolado kan gobierno buda mga universidades asin colegios.

May mga afuerang probisyon kaya an FOI?

Simbag, IGWA, an mga minasunod an mga fuerang actuaciones nin kahagadan na dai sakop kan mga proviciones kan FOI como reconocido kan satong Konstitusyon, eksistidong mga leyes asin resolbadong kaso sa korte.

1. Mga informaciones sa irarom nin discrecion nin hepe de ehecutivo;
2. Klasifikadong mga informasyones unong o mapadapit sa seguridad nacional, defensa y relacion internacional;
3. Mga informasyones may kinaaraman sa mga sistema o prosidimiento sa pag inforsar nin mga leyes kontra sa mga pinaghahanap kan mga awtoridad asin seguridad kan pampubliko o pribadong person na katuwang kan satong mga awtoridad;
4. Mga informaciones na maikukunsidirar na klasificado o confidential sa pagkatao nin pribadong persona arog kan mga aki, menor, mga biktima nin krimen o maging mga akusado man;
5. Mga informaciones, dokumentos y recuerdos, na aram kan kadaklan na dai pwede isapubliko sa rason na ini may kinaaraman sa official na capacitud asin kinukusidirar na klasifikado o confidential, kasabay an mga datus na isinumiter nin arin man na institusyon sa gobierno, mga ahencia kaini, mga korte, hunta, mga oficiales, may relacion sa saindang funciones, kasabay na man an mga pakikihumapot o proseso nin imbestigasyon na kinunducir kan mga ini sa irarom kan saindang pag ehersisyo kan saindang mga poder administratibo, regulayones asin mga poder como husgador;
6. Putot o mas amay pang pagsasapubliko nin mga kasong dai pa nin decision finalmente;
7. Mga documentos nin mga pagdangog sa korte o mga datus nin pagvista kun saen basado sa ley an maikaklasipikar na dapat nakatago sa mata kan publiko;
8. Mga bagay na may kinaaraman sa pagbabangko na dai dapat isapubliko basado sa ley nin sikretong pagbabangko sa Pilipinas;
9. Asin iba pang mga fuerang gibo na ipinopruhebir nin mga eksistidong leyes, jurisprudencia, relagmentos y regulaciones;

Para sa iba pang impormasyon, bisitahon an website:
www.foi.gov.ph

Papano an paggibo nin FOI request o kahagadan

Simbag:

Sa paagi nin formal na surat. Siguruhon na tama an pagkasurat kan kumpletong pangaran kan naghahagad nin dokumento, an paagi nin ikakahanap saiya o contact information asin magpresentar nin kopya nin validong pagakabistohan o ID na hale sa gobierno como prueba nin aydentipikasyon o pagkakabistohan. An makua ni dokumento an pwede mag-gamit nin official na forma kan FOI, magpadara nin surat sa koreo, o ipadara sa paagi nin email, magduman sa web site kan FOI Portal sa www.foi.gov.ph.

Emustra an mga informaciones na gusto mo na makua o mahagad sa paagi kan FOI.

An naghahagad kan mga datus sa gobierno an dapat na imunda o imustra sa matac kun anung klaseng dokumento an saiyang hahagadon basado sa EO Numero 2 arog kan mga minasunod: Heneral na informasyon o datus, official records o datus, datus pampubliko, mga dokumentos, asin mga papeles manungod sa official na acto o funciones nin mga nasa gobierno. Mga transacciones asir decisions, kasabay na man an mga pag aadal, researches o pag ugid na nagigigng basehan sa mga proyektong pangkauswagan alagad minasunod sa mga regalmentos unong sa mga bagay na may interes pangseguridad kan estado asir sa mga pribadong namamanwaan.

Ihayag an saimong piling paagi na maabot kan simbag sa paagi nin komunikasyon.

Magpili nin paagi o modo nin komunikasyon para makaabot sa saimong kaaraman na mas madali an mga proceso asin kamugtakan kan hinahagad mong dokumento sa gobierno, depende kun ang kahagadan mo maitatao o dai sa lalong madaling panahon.

Gurano kadali an proseso nin paghagad nin mga informaciones o dokumentos sa irarom kan FOI?

Sa lindong kan FOI, an maninigong panahon nin pagproseso kan pinaghahagad na dokumento o datus an dai dapat maglampas sa kinse (15) dias sa mga aldaw na may trabaho sa gobierno. Sa periodong ini aapudan an naghagad na kliyente unong kan kamugtakan kan proceso kan dokumentos o datus na hinahagad asin an itinaong paagi nin komunikasyon an gagamiton kun matao nin dokumento o datus.

Kun an hinahagad na mga dokumentos an nakua na asin pwede nang itao sa naghahagad kaini malalaoman na makakaputan na an hinahagad na dokumentos sa maski arin na modo nin paghatod arog kan: sa paagi nin koreo, o email, o kun pwede mismo an nagmawot kan dokumento an magduman sa opisinaang pinaghagadan kaini. Kun dai, an ahenciang pinaghagadan kan dokumento an matao ni paliwanag kun nata naatraso an pagpaluwas kan dokumentong pinaghahagad o kun nata pinag negaran an pagtao kaini sa naghagad.

Sa ibang mga pagkakataon, an ahenciang dinulok para sa kahagadan na dokumento an kaipuhan pa ni pag adalan o ugidon ini kun kaya pwede na mas halawig nin limang aldaw an aabuton kan proceso bagi madesicion sa pinaahagad na dokumento.

